

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Guthlaco anachoreta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

VITA S. GUTHLACI ANACHORETÆ ET CONFESSORIS, SCRIPTA FIDELITER, TAMETSI AVTHORIS

nomen manuscriptus codex non habuit. Scripsit autem vitam sancti viri, Guilielmus

Ramesey Anglus Benedictinus, item Felix Crolandienfis Benedictinus: sed

puto non nisi epitomen esse quam nos edimus. Nam & MS. codex testatur esse abbreviatam, sed veram.

L diebus Ethelredi regis Merciorum, nobilis quidam, nomine Penuualdus, regali progenie ortus, ex vxore sua, nomine Tecta, sanctum Guthlacum seruum Dei progeniuit.

Ea autem hora, qua eum Dominus vocauit & segregauit ex vtero matris suæ, caelesti prognostico designatus est. Manus enim quasi hominis, rubri nitoris, calidus missa, & ad ostium domus extensa, ineffabili fulgore coruscare visa est. Quæ signaculo crucis ostium muniens, felici præfigurauit auspicio, quòd ille ad ortum procederet, qui còstanti perseverantia Christi crucem in suo corpore circumferret.

Hominum autem multitudo, nouitate miraculi stupefacta, accurrens, inaudita visionis prodigium, magnum diuinæ dispensationis fore mysterium asserbat. Cumque stupore magno, secundum varios animi motus, opinionibus ambiguis fluctuarent, vna obstetricum de domo egrediens, infantem iam natum proclamat. Nato itaque puero & baptizato, Guthlacus vocatur, quod sonat bellidonium, vel bonum donum iuxta idioma Anglorum. A Deo donatus est parentibus suis, vt contra oppressores eorum bella gereret, ac de illis cum victoria titulos triumphales reportaret. Vel potius iuxta datum optimum donumque perfectum, descendens à patre luminum, contra spiritalis nequitiæ pugnaret, & fortiter eas vinceret. Erat puer facie serenus, omnibus gratus & acceptus, vt animos hominum etiam solo adspèctu sibi conciliaret ad gratiam & fauorem.

Cùm autem vigesimum & quartum ætatis attingisset annum, & sui generis inimicos inualuisse conspiceret, coepit ad militares actus feruenter adspirare: decoratusque cingulo militari, & adiunctis sibi copijs militaribus, coepit in hostiles populos immaniter sæuire, vrbes oppugnare, castella subuertere, ac de bellicis actibus inæstimabilis famæ titulos obtinere. Interim in ipsa crudelitate armorum hostibus suis misericors erat, eisque de rapinis & prædis tertiam partem refundebat. Tandem diuino instinctu ad memoriam reuocabat exitus tristes & horrendos regum magnorumque principum, de quorum stirpe descenderat, & quòd pompa secularis fumus est, & vapor ad modicum parens. Cogitabat breues esse dies hominis, finem dubium, excessum è vita horribilem, iudicem terribilem, poenam sine fine sempiternam. Vocatis itaque commilitonibus suis, ait: Hactenus charissimi mei vanitatibus huius seculi ego militaui: deinceps Saluatori meo militare decreui. Eligite vos vobis ducem, cuius signa sequamini: ego enim sequor Dominicæ Crucis signum. Et cùm nullis precibus à sententia deduci posset, abiectis armis suis, Rependoniam venit, vbi erat monasterium insigne: & accepto clericali tonsuræ caractere, monasticis disciplinis se mancipauit, & nihil omnino bibit, quod ebrietatis occasio esse posset. Psalmos autem & hymnos didicit, atque in scientia sanctarum scripturarum intra biennium mira facilitate profecit. Erat vultu iucundus, humilis gestu & incessu, opere religiosus & Deum timens, fide firmus, spe longanimis, charitate profusus, mansuetus & mitis, consilio prouidus, in verbis circumspectus.

Est verò in Britannia palus vasta & diffusa, quæ à Gronte flumine incipiens, diuersis nemoribus, stagnis, insulis, carectis, varijsque fluuiarum flexuosis anfractibus distincta, ab Austro sese porrigit vsque in Aquilonem tractu longissimo, vbi circa maris confinia suos habet limites. Eò, à fratribus impetrata venia, peruenit, didicitque ab incolis loci, insulam esse nomine Croulande, vbi quidam olim habitare tentauerant, sed eos monstra eremi & laruales formæ demonum territos, in fugam compulerant. Scapha piscatoria in insulam vectus, terram horroris & vastæ solitudinis ingreditur in die S. Bartholomæi Apostoli: de cuius meritis specialiter confidens, solus habitare coepit cum duobus iuuenibus, quos secum adduxerat: & ædificato modico tuguriolo, pellibus solùm crudis & rudibus pro indumentis utebatur: pane hordeaceo & aqua lutu-

M m m z lenta

Aprilis 11.
Parentes S.
Guthlaci.

Viso admira-
nda, dum
nascitur.

Iacob. 1.

Dar se mili-
tæ in iuue-
tute.

Monasteriũ
petit, post-
habira mili-
tia.

Insulã horri-
dam ingre-
ditur victu-
rus solitari-
us.

lenta post solis semper occasum, cum maxima moderatione parsimonia, vescebatur. Inuidens igitur humani generis aduersarius humilitati viri Dei, ad eum vehementem spiritum tentationis in eum immisit, quod eum in desperationis foueam deuoluisset, nisi illum Dominus per B. Bartholomæi merita misericordiae oculo respexisset. Animo itaque consternatus, & supra, quam credi potest, turbatus, fugere & desertum deserere disponebat. Sed B. apostolus Dei Bartholomæus visibiliter ei apprensus, dixit: Confortare fili, & esto robustus: manum tuam misisti ad fortia: non decet tanti propositi professorem modico tentationis turbine subuerti. Viriliter ergo age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum: qui etsi te tentari permittit, faciet tamen etiam cum tentatione prouentum. Impulsus euerfus es ut caderes, sed ego oravi pro te, ut non deficiat fides tua: & adiutus es. Etenim Dominus supponit manum suam. Vult Dominus tentari, quem diligit: ideo visitat eum diluculo, & subito probat illum? Operatur equidem tentatio probationem, probatio vero spem: spes autem non confundit. Beatus vir qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius & brachium ipsius in tempore tribulationis. Exhibe te fili, sicut Dei ministrum, in multa patientia. Si abundat pro Christo tribulatio tua, abundabit & per ipsum consolatio tua. Noli ergo de infirmitate tua timere: spiritus Dei est, qui adiuuat infirmitatem tuam. Si exurgat aduersus te prelium, si castra demonum, iacta in eum cogitatum tuum: confide in eo, ipse enim est salus populi sui: ipse erit tibi turris fortitudinis a facie inimici. His & similibus dictis, apostolus ab oculis eius euanuit. Ipse vero confortatus est in Domino, & ab illo die spiritus desperationis nunquam eum tentare ausus fuit.

Die quadam duo filij tenebrarum, transfigurantes se in angelos lucis, ei multa persuasionis instantia ceperunt consulere, ut continuè per hebdomadam ieiunaret, & hac via gradum summæ perfectionis attingeret. Biduana enim & triduana ieiunia reprobantes, proponebant ei ieiunium Moyli & Eliæ, atque intolerabiles abstinètiâs venerabilium Patrum, qui olim conuersati fuere in Sceti. Erat verò is diabolice persuasionis scopus, ut ille prorsus ab esu cessaret, sibiq; certum exitum diuturnitate ieiunij asseiceret. Cum enim ieiunium regulam moderationis & discretionis excedit, subito languet corpus, deficit spiritus, torpescit orationis affectus, tollitur operationis effectus, caligat contemplationis oculus. Intelligens autem Guthlacus diabolice tentationis versutiam, inuocata Christi virtute, psallebat: Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum, a facie eius. Itaque illis flebili vlulatu & mœstissimo planctu aërem implentibus, Guthlacus deinceps omnia diaboli tentamenta contempsit, eiusque suggestiones omnes conculcauit.

Elapsis deinde paucis diebus, noctis in tempesta silentio irruit in eum infinita demonum multitudo. A terra vsque ad cælum totum aëris elementum implebatur praestigijs & larualibus demonum formis. Rapiunt autem eum monstrosi demones, extra cellam educunt, membra eius colligant, eumque in paludes cœnosas & profundas demergunt. Deinde inde absportantes, per loca asperissima & inextricabiles veprium densitates trahunt. Cumque pars noctis maxima adhuc superesset, urgent verberibus & tormentis, ut insulam quamprimum deserat, mortis supplicium ei terribiliter intentantes, si ab ipsorum ditione maturè non recedat. Ille autem minas eorum ducens pro nihilo, Christumque inuocans, cum Psalmista dicebat: Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam a dextris est mihi, ne commouear. Videntes autem spiritus maligni, se nihil proficere aduersus constantiam eius, flagellis ferreis & horrendis alarum stridoribus illum torquent & cruciant, denique vsque ad nubes subuectum, in septentrionali cæli plaga constituunt. Cœpit autem rota cæli facies densa caligine obscurari, innumeraque demonum confluxit turba, qui arreptum, ad fauces inferorum mirum in modum excruciendo, perducunt. Sanctus verò Guthlacus sentiens fœtorem gehennæ, & astuantes ignis sulphurei globos, omnia, quæ passus fuerat, comparatione illius angustia, leuia putabat. Cernebat enim hinc gurgites igneos, inde torrentes grandine glaciali teterrimos, cælum terramque occupare: videbat non sine dolore & gemitu, inter sulphureos ignium vapores, inter fauillarum voragines, inauditos hominum cruciatus, ineffabilem facies tormentorum. Demones verò his, qui cruciabantur, horribiliter insultantes, quasi de viro Dei pro suo libitu triumphassent, superbe & procaciter intonabant: Ecce, inquit, nobis traditus es ad cruciatus sempiternos: ecce his supplicijs & doloribus sine fine torqueberis, quia sedes nostras inuadere presumpstisti. Ille autem patienter cuncta tolerans, dicebat: Domine

In tentatione confirmatur per S. Bartholomæum.

Iob 7.
Rom. 5.

Ierem. 17.

Rom. 8.

Fallax demonum consilium.

Ieiunij immoderati effectus.

Psal. 67.

Infestatio demonum.

Psal. 15.

Videt cruciatus inferorum.

mine Deus meus, in te speravi, saluum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me. Cumque eum in illa tormenta se detrusuros sperarent, mox adfuit B. Bartholomaeus apostolus, & cum eo lumen splendens admirabiliter. Cuius splendorem nequam spiritus ferre non valentes, fugam cepissent, & ab eius oculis penitus euanescent. Sed illis iussu Apostoli reuocatis, ab eodem apostolo seuerè iniungitur, vt nulla corpori eius molestia irrogata, reducant eum ad locum, vnde eum abduxerant. Quod cum suauissimè facerent & sine eius molestia, auditus est chorus psallentium in excelsis: Ibunt sancti de virtute in virtutem, videbitur Deus deorum in Sion. Ita hostibus triumphatis, in loco habitationis suae repositus, ex ipsa vexatione factus est humilior, feruentior, sollicitior, fortior & cautior. Psal. 7.

Dum circa matutinas laudes sollicitus vice quadam excubaret, vidit à sinistris duos daemones, ipsi ceteris notiores. Qui cum miserabiliter fletent, & ille causam fletus inquireret, responderunt: Quia prauales in omnibus contra nos, teque, attrectare aut contingere non audemus. Facto autem signo crucis, ab oculis eius euauerunt. Quadam vice viro Dei contemplationi & orationi vacanti, vndique turbarum strepitus, & clamor quasi exercitus irruentis auditur, (Illis enim diebus Britones Anglorum gentem hostili crudelitate vastabant) & cellam viri Dei egrediens & aures arrigens, audit quasi populum innumerabile lingua Britannica, quam olim iuuenis in exilio didicerat, loquentem. Demum certatim irruunt populi, & habitaculo eius ignem subijciunt, illumque rapiunt, & acutis hastarum spiculis in aëra leuant, eique, nunc igne, nunc ferro mortem intentant. Ipse verò daemonum has esse illusiones intelligens, dixit: Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius: cumque subiungeret: Sicut deficit fumus, deficiant, sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei: tota illa horrenda multitudo cum suis illusionibus quasi fumus euauit. Psal. 83.

Clericus quidam, nomine Bertelinus, sub institutione B. Guthlaci diuinis mancipatus obsequijs, Deo in spiritalibus exercitijs militabat. Videns ergo spiritus nequam, quod virum Dei nulla posset tentatione subuertere, in hoc Bertelino prauae cupiditatis tantum excitauit ardorem, vt domini & magistri sui ferro perimendi cogitationem suscepit: vt scilicet illo clamore medio sublato, ipse sibi eius res atque domicilium quasi iure quodam hereditario vendicaret. At pius Christi seruus, quicquid Bertelini aduersus eum moliretur iniquitas, spiritu sancto reuelante cognouit: illique, ad se accersito, animi eius consilium & propositum perspicue explicauit, nempe quando, & vbi, & quare, & qualiter facinus illud perpetrare decreuisset. Ille autem depræhensum se sentiens, poenitentia ductus, pedibus viri Dei humiliter se prostravit, veniam petijt & obtinuit: idemque postea B. Guthlaco fidelis admodum fuit, & cum illo vsque ad finem vitae eius permansit, illumque sepulturam tradere meruit. Præstigiæ demonum.

Nocte quadam cum vir sanctus vigilijs & precibus deuotus insisteret, tota insula intravit, infinita daemonum multitudo, assumptis brutorum animantium formis, locum intravit, & intrando circumquaque concussit. Ingredebantur domum innumeræ species bestiarum, leo rugiens, taurus mugiens, ursus fremdens, aper grunniens, lupus vluans, equus hinniens, aries balans, asinus rudens, coluber sibilans: vnumquodque animal pro naturae suae facultate, dentibus, vel pedibus aut cornibus, minas & terrores intentans. Vir autem Dei, signo Crucis se muniens, dixit: Cur me tentas satana? Dominus mihi adiutor est, & ego despiciam inimicos meos. Haecine est similitudo altissimi, quam tibi olim usurpare voluisti in delicijs paradisi? Qui tunc ad formam & similitudinem Dei per superbiam adspirabas, nunc viliter & turpiter in brutorum & immundorum animantium effigies te transformas. Certè pauperes Christi magno tuo malo persequeris: quia quanto grauius supra dorsum eorum fabricaueris, tanto splendidiores gloriae coronas eis in tuam perniciem fabricabis. In quancunque autem speciem te transformes, certus sum, quia neque mors, neque vita, neque gladius, neque angelus, neque potestates, neque principatus, neque creatura aliqua poterit me separare à charitate Dei. His dictis, tota illa phantasia disparuit. Videt Bertelini contra se machinationes.

Ad sancti viri iussum hirundines & ceterae aues eremi, pisces etiã stagni alacriter ad eum accesserunt: & quae in ea solitudine erant ferae & syluestres animantes, mansuescebant. In primo hirundinum aduentu, cum veluti blandè eum primò salutassent, certam nificandi loca singulis, assignauit. Illae verò eius scapulis familiariter insidentes, quodam gratulationis applausu sancti viri humanitatem prædicare videbantur. Cumque ab illo sciscitaretur vir quidam, vnde esset tanta illarum auium confidentia & intrepida apud Aues & ferae mansuescunt.

da apud ipsum habitatio, respondit: Qui toto corde fugit consortia hominum, ei non solum fera & volucres, sed cetera quoque omnia solatio sunt, atque insuper nunquam ei blanda deerit consolatio angelorum.

Ethelbal-
dus rex.

Ethelbaldus quidam de genere Merciorum, spectata nobilitate fuit. Aduersus hunc cum inualesceret rex Conredus, cumque à regni sui finibus prorsus exturbaret, omni humano solatio destitutus, virum Dei Guthlacum crebro visitauit, sperans eius meritis à Deo suæ calamitatis se impetraturum leuamētum. Eius autem angores per commiserationis affectum vir sanctus non solum cum illo cōmunes habere voluit, sed quasi proprias sibi fecit. Euenit interim, vt idem Ethelbaldus cum venerabili viro Vuilfrido nauigio veniret in insulam: cumque de scapha exirent, Vuilfridus duas manicas in scapha reliquit. Porrò B. Guthlacus, dum in oratorio contemplationi vacaret, spiritu sancto docente, cognouit eas manicas à coruis abspartari. Quod cum viris illis indicasset, vident coruum in fastigio cuiusdam domus vnā ex ijs manicis tenentē, pedibusque & rostro vellentem. Præcipiente autem viro Dei, relicta manica, coruus citius auolauit. Qua recepta, Guthlacus alteram quoque sine dilatione restitutum iri pollicetur. Nec mora, tribus viris aduentantibus sanctus Guthlacus occurrit, qui manicam repertam ei obtulerunt: eamque illi recepram Vuilfrido non parum admiranti tradidit.

Dæmonia-
cus valde fa-
uus curatur.

In orientalium Anglorum finibus iuuenis quidam obseffus, intantum à dæmone vexabatur, vt lignis & lapidibus ferroque homines appeteret, suaque membra dētibus & vnguibus lanicaret, atque etiam tres homines, cum illi eum ligare tentassent, interfecerit. Circunductus ille fuit ab amicis ad multa sanctorū loca, sed casso labore. Tandem ad B. Guthlacum eum adducunt, isque triduo in ieiunio & precibus perseverans, atque aqua hominem adspargens, omnem maligni dæmonis potestatem ab eo excludit, & parentibus sanum atque incolumem restituit.

Item alius.

Nobilis quidam, Ethelbaldi exulis, cuius paulò antè meminimus, comes, à dæmone vexatus & viro Dei oblatus, postquam illius zona accinctus fuit, omni maligni spiritus vexatione ilico est absolutus. Cum Abbas quidam virum Dei visitare vellet, duo eius clerici copiam sibi ab eo fieri petierunt ob certa quadam negocia, quibus expedendis fingebant se necessariò coram interesse oportere. Abeunt igitur ad domū cuiusdam viduæ, & crapulæ, ebrietati atque impudicitie sceleratè indulgent. Guthlacus interim Abbati, spiritu sancto reuelante, illorum flagitia, dictaque & facta tam luculenter exponit, ac si illis præsens adesset. Reuersus inde Abbas ad monasterium, nomen viduæ clericis expressit, locum, tempus, dicta, facta, omnesque circumstantias ita distinctè explicauit, vt illi pudefacti, veniam ab eo humiliter postulârint.

Videt in spi-
ritu absen-
tiū flagitia.

De quodam monasterio duo fratres ad visitandum virum Dei & verba salutis audienda venientes, detulerunt secum duas lagunculas potu plenas: eas verò in itinere in arena deposuerunt, cespitibus eas operientes, vt in reditu ab illis laboris aliquod solatium captarent. Cum autem B. Guthlacus cælestis verbi pabulum illis ministrasset, quadam materia sese offerente, subridendo dixit: Quare filii mei non adduxistis vobiscum lagunculas, quas sabulo infossas, cespite operuistis? His illi auditis, obstupescit pariter & pudore suffusi, culpam suam fatentur, veniamque petunt. Omnes sanè morbis affecti, à maligno spiritu vexati, angoribus correpti, vel peccatorum sarcinis pressi, si ad virum Dei venissent: de afflictione solatium, in ambiguis consilium, de doloribus gaudium, de peccatis remedia reportabant.

Nota vim
cilicij sancti
viri.

Quidam supradicti Ethelbaldi comes, cum pedem haberet spina transfixum, à planta pedis vsque ad renes tanto tumore cœpit inflari, vt vitam eius, quotquot eius miseriam essent intuiti, desperare possent. Porrò B. Guthlacus exuens cilicium, in quo solebat orare, ipsum illo circumdedit, dictoque citius spina è pede resiliente, tumor in momento subsedit, & dolor omnis sopitus est.

Prodit ab-
sentis verba

Quidam episcopus, Hedda nomine, cum iret ad Guthlacum videndum, eiusque clerici austeritatem vitæ viri Dei & humilitatem commendarent, Vuilfridus quidam breui se cogniturum dixit, num talis esset, qualem eum fama predicaret: Ego, inquit, diu vixi apud Scotos, vidi que illic pseudoanachoretas, simulatè sanctitatis speciem præferentes: noui etiam alios sanctæ religionis verissimos professores. Vsu ergo & experientia sciam discernere, postquam Guthlacum videro, num in veritate ambulet, num sit talis opere, qualem eum fama commendat. Cum ergo episcopus ad virum Dei venisset, & se mutuo salutassent, multa que de sacro eloquio contulissent: respiciens Guthlacus clericum illum, Frater, inquit, Vuilfride, quid tibi nunc videtur de homine isto, quem

quem te hodiè iudicaturum heri promisisti? Ille rubore suffusus & admiratione, in terram humiliter se prostravit, veniam petijt & obtinuit. Episcopus verò Guthlacum ad sacerdotij gradum promovit, effecitque vt Guthlacus, quod à suæ conuersionis initio propter nullum hominem facere vnquam voluit, inuitus & compulsus cum ipso in mensa discumberet.

Per id tempus virgo quædam Edburga, filia regis Adulphi, virginum Deo sacratarum venerabilis Abbatissa, plumbeum sarcophagum linteumque delicatum intus inuolutum B. Guthlaco denotè transmisit, humiliter & obnixè rogans, vt in die obitûs sui se in illo permitteret sepeliri: simul etiam cum ingenti affectu eum deprecans, vt quis ei esset in illa solitudine successurus, ipsi prædicere dignaretur. At vir sanctus tandem oblatû m unus agrè suscipiens, sanctæ virgini renunciauit, illum etiamnum ethnium esse, qui ei esset successor futurus, breuè autem baptizatum iri. quod quidem ita factum est. Quidam enim, Cissa nomine, post B. Guthlaci decessum è vita, fidem Christi suscepit, & eius meruit esse successor.

Videns autem B. Guthlacus Ethelbaldum diurnitate exilij fractum, & prorsus animo consternatum, salutaribus monitis studuit eum à desperationis lapsu erigere, ita dicens: Noli fili charissime de Christi benignitate diffidere. Si tibi Dominus ad tempus abstulit res & facultates tuas, ad salutem tuam id ille tibi cedere faciet. Cælestis nanque medicus non semper dulces, sed interdum etiam amaras porrigit porciones. Si te castigauit Dominus, feras id patienter. Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum: bonus est Dominus sperantibus in se. Scito quia orauit pro te, & in proximo est, vt faciat Dominus de persequentibus te iudicium, non in arcu nec in gladio, sed in Dei virtute: non in sudoribus bellicis, sed in lachrymis & orationibus meis, quas tibi condolens, in conspectu præpotentis Dei effudi. Obtinebis regni tui solum & gloriam. Morietur propediè is, qui te persequitur, & superbia eorum, qui te oderunt, ad nihilum deueniet tanquam aqua decurrens. Tu verò, cum benefecerit tibi Deus, noli esse ingratus.

Appropinquante verò die obitûs sui, vocauit ad se Bertelinum, cuius supra est mentio habita, dixitque ei: Ad laborum meorum, fili, stipendia vado: bonum est mihi dissolui & esse cum Christo. Deindè post multos sermones iniunxit ei, vt sororem ipsius Pegam officiosè saluaret, rogaretque eam, vt corpus eius sepeliret. Idcirco enim, inquit, vitauit ad spectum eius in hac vita, vt in æterna nos inuicem videamus. Ait autem ad eum discipulus eius: Adiuro te pater per misericordiam Christi, vt mihi apertius reuelare digneris, quid sit, quod ab ea die, qua primum tibi cohabitare cœpi, quotidie manè & vesperè te cum alio loquentem, mutuosque sermones audiui, nec tamen scire potui, cum quo verba misceres. Respondit vir sanctus: Instat fili charissime ille nouissimus mihi dies, nec mentiri expedit, cum etiam à prima conuersione mea semper omne mendacium deuirarim. Noueris igitur, posteaquam ad hanc me eremum contuli, semper manè & vesperè angelum me meæ consolationis habuisse, qui labores & tentationes meas cælesti solatio releuabat, prædicebat futura, indicabat absentia: arcana cælestia, quæ nec licet nec expedit mihi loqui, reuelabat. Hæc autem fili silentio tege, nec attentens ea cuiquam mortalium, nisi sorori meæ Pegæ & Egbertò anachoretæ, vllò vnquam tempore aperire. Cumque hæc & plura alia dixisset, tanta de ore eius suauitas prorupit, vt viderentur ibi sparşi rosarum flores, aut effusus balsami liquor.

A media quoque nocte vsque ad auroram, totam domum candor lucis inæstimabilis circumfulsit. Oriente verò luce, dixit ad discipulum suum Bertelinum: Tempus est fili, vt ad Christum transeam. & extensis ad cælum oculis & manibus, tertio Idus Aprilis obdormiuit in Domino. Vidit autem frater ille Bertelinus quasi turrem igneam, à terra vsque ad cælum erectam, cuius tanta erat claritas, vt eius comparatione solaris splendor pallefcere videretur. Veniens deindè ad insulam B. Pega virgo, soror viri Dei, sentit totam habitationem supra omnem fragrantiam incomparabili odoris suauitate completam: humatoque S. Guthlaco in eius oratorio, ad propria remeauit.

Vicesimo & quarto ætatis suæ anno, vt supra dictum est, vir sanctus militiæ se dedit, & octo annis in ea ferocitate & vanitate permansit: porrò quindecim annis in solitudine vitam Deo placentè duxit. Elapsò verò post obitum eius anni circulo, cum soror eius vnà cum religiosis presbyteris corpus sacrum decentius collocare vellet, idem

Corpus eius post obitū integrū inuentum.

corpus omnino integrum & incorruptum, dormienti quàm mortuo similis, inuentum est. Brachia enim & digiti ita flecti & duci poterant, quasi humores agente spiritu per venas excurrerent, neruique eius ex morte nihil pristini vigoris & viuacitatis amississent. Vestes quoque omnes, quibus fuerat inuolutus, prorsus inuiolatae, pristino candore nitebant. Corpus autem super terram in tumultu cum magna exultatione repositum est. Audito verò obitu sancti viri, Ethelaldus exul nimio dolore correptus, cum multis lachrymis venit ad sepulcrum viri Dei, dicens: O mi pater, ego infelix exul quò ibo? quid faciam? quò me vertam? Nunc demum me verè exulem & miserum agnosco. Ne deseras pater Guthlace hunc desertum, hunc exulem & abiectum, filium doloris, vagum & profugum, expositum periculis & tormentis. His & multis alijs cum gemitu & planctu dictis, cum iam bona pars noctis abscessisset, vidit oratorium circumfusi luminis splendore mirabiliter irradiatum, beatumque Guthlacum caelesti claritate fulgentem, & haec verba ipsi dicentem: Fili charissime, Dominus te respexit: confide & confortare, quia intra biennium labores tui finem habebunt, recuperabisque cum honore & gloria regnum tuum. Cumque vir sanctus longitudinè dierum, vitæ extremum terminum & alia euentura illi quasi digito indicasset, illeque signum expeteret, addidit sanctus: Signum hoc & indicium tibi sit, quòd die crastino ante horam tertiam habitatores huius loci præter spem magna alimentorum copia gaudebuunt. Id cum Ethelaldus impletum videret, animum prius vacillantem, spe & fiducia confirmauit. Nec mora: Deus persecutorem eius tulit è medio, hostes illius profligauit, & ante biennij finem regia illi dignitas & potestas integrè est restituta.

Miracula ad sepulcrum eius.

Coepit autem locus, vbi conditus est B. Guthlactus, innumeris coruscare miraculis. Quotquot enim in fide Christi & erga sanctum confessorem reuerentia in suis necessitatibus remedia poposcerunt, non sunt voto fraudati suo. Concessit autem Ethelaldus rex, sicut viuenti Guthlaco promiserat, vt eius insulæ absoluta, libera & tranquilla possessione sancti viri successores fruereutur. Adiecit verò etiam regia munificentia, vt iure perpetuo & inconcussa possessione obtinerent quinque milliaria regionis illius ad Orientem, id est, vsque ad fossam, quæ vocatur Afendyck, & tria ad Occidentem, itemque quinque ad Austrum, & ad Aquilonem totidem. Atque loca hæc omnia ab omni exactione & consuetudine seculari prorsus exemit, plenamque in omnibus libertatem sigillo regali in episcoporum & procerum presentia confirmauit. Et quia locus erat palustris & minimè solida humus, nec lateritarum structurarum molem sustinere posset, ingentes palos quernos in humum adigi iussit, terramque solidam à nouem milliariis nauigio aduehendam curauit: atque ita fundamento vsus materiato, ecclesiam inchoauit, & monachorum conuentum instituit, locumque augens beneficijs, ædificijs & ornamentis, vsque ad diem obitus sui ab illius cœnobij veneratione, defensione & promotione non cessauit. Floruit S. Guthlactus circa annum salutis septingentesimum & sextum.

Ethelaldus rex constructit monasterium.

VITA S. GODEBERTÆ VIRGINIS, PER
F. LAVR. SVRIVM EX MS. CODICE STYLO
suo descripta. Authoris nomen nescitur, sed est
fide dignus.

PRAEFATIVNCVLA.

Honor sanctorum reddat in Deum.

Dem hunc insignem egregiæ virginis Godebertæ, fratres charissimi, solenniter celebraturi, eam cui sacrata est, ita vt par est, obnixè deprecemur, vt quicquid in eius laudem dixerimus, id ipsa impetrante, cedat in gloriam Dei. Pro certo enim habendum est, eos qui sanctos Dei quoquo modo venerantur, hoc ipso Dei maiestatem, cuius gratia tam sunt veneratione digni, non mediocri honore afficere. Ad eius gloriam paucis explicemus, insignis hæc virgo vbi nata sit, quemadmodum Deo in hac vita seruerit, quæ per eam Deus effecerit miracula, & quo sine decesserit ex hoc mundo.

VITAE